

Phraseological Units with the Component “Heart” Expressing Love and Devotion

Hasmik Ghazaryan

The heart has long been thought of as the seat of emotions but why do we think of the emotions as being centered in the heart? Of course, they are centered in the brain. But when we experience a powerful emotion – fear, anger, grief, love – adrenaline pours into the blood, increases the blood pressure and accelerates the heart. So, it makes perfect sense to think that the heart controls all our thoughts and emotions.

By means of the word “heart” people express their feelings, emotions, wishes, etc. as well as their attitude towards people’s behaviour and character.

In different languages the word “heart” may have different symbolic and semantic values. These symbols and meanings can differ from language to language, but quite often they are found to be similar. Sometimes these meanings can undergo certain changes. It should be mentioned that in the course of time not only the meanings of the word “heart” but also those of the abstracted word-groups including this word undergo semantic changes. How and why does this happen?

Based on their centuries-old visual observations and experiences people have always tried to explain the phenomena taking place in a man’s organism. Thus for instance, they have noticed that when one is angry he gets black or red in the face, unhealthy people look pale, when experiencing strong fear one’s face becomes white and so on. These observations have resulted in the formation of some phraseological units like *սպիտակ քրտնի դառնալ, краснеть до корней волос, blue baby*, etc.

But sometimes there has been no opportunity for such observations. In this case people have made mental abstractions and achieved a moral and psychological perception of the phenomena and formed phraseological units such as *սիրտը ճարել, սիրտը փորձող հավելի, փակել, покорять сердце, сердце закатилось, affair of the heart, one’s heart goes towards sb.*, etc.

These semantic changes take place by means of certain stylistic devices, such as metaphor, metonymy, hyperbole, simile, etc. It should be noted that as a result of these changes in meaning, the words are transferred into another semantic field.

In linguistics, a semantic field is considered to be an entity of words belonging to different parts of speech but expressing one conception, and it is this very conception that embraces all these words in a given field. Like words, phraseological units can belong to different semantic fields. In this case these linguistic units are placed in these fields according to the whole meaning expressed by their components regardless of their grammatical, structural, stylistic and other peculiarities.

The goal of this paper is to study, analyze and compare the semantic fields of the Armenian, Russian and English phraseological units with the component “heart”

expressing love and devotion.

What is love? It is one of the most difficult questions for mankind. Centuries have passed by, relationships have bloomed and so has love. But no one can give the proper definition of love. To some love is friendship set on fire, for others love is like luck. You have to go all the way to find it. No matter how you define it or feel it, love is the eternal truth in the history of mankind. Love is patient and devoted, love is kind, benevolent and generous. It isn't envious, nor it boasts itself and it is never proud. It rejoices over the evil and is the truth seeker. Love protects, preserves and hopes for the positive aspect of life. These feelings become the origin of linguistic abstraction by stirring and exciting the soul of a man, thus becoming the source of the phraseological units mentioned above. Here are illustrations of some Armenian, Russian and English phraseological units expressing love and devotion.

Սիրտը ընկնել – fall in love with sb. *Իմ վառ սերս բոցով-երգով սրտես սուրաց, սիրտդ ընկավ* (Isahakyan I:80).

Սիրտը քափանցել – be infatuated with sb. *Անդիմադրելի հրապուրանքներով լի սիրտ եք քափանցում* (Toumanyan I:103): *Բռլորը՝ մեծ ու փոքր մնացել էին հիացած, տեսնելով, որ մի փասաներկու փարեկան պարանի մարդկանց սրտի խորքերն է քափանցում* (Aghayan:554).

Սերը սիրտը ձգել – make sb. fall in love with sb. *Իմ գովքն արեք Դավթի առաջ, սերս սիրտը չզեցեք* (Toumanyan IV:42).

Սրտին տիրել – fascinate, enthrall sb.'s feelings. *Թե տիրես, մեծ շահ, դու նրա սրտին, Թաթուլն էլ անգոր կընկնի ոտքիդ փակ* (Toumanyan IV:50). *Գիաշկովը սկսավ պատմել, թե ինչ հնարքով նա տիրեց օրհորդ Սոֆիի սրտին* (Raffi III:167). *Այն առաջ էր, երբ ես, փափազելով տիրանալ ձեր սրտին, տվել էի ձեզ ամեն բան* (Shirvanzade:19).

Սրտին անձնատուր լինել – love sb, be infatuated with sb. *Վայ նրան, ով անձատուր է լինում հարստիտիս սրտին* (Hugo I:130).

Սրտի հատոր – a very beloved person. *Աղավնին մտավ իր ննջասենյակը, ինկավ իր մեկ հատիկ սրտի հատորի օրորոցի վրա և սկսավ բարձրաձայն լալ* (Totvents I:256).

Սրտի կտորը – dear, cordial. *Այս էլ իմ կինը, իմ սրտի կտորը՝ իմ լավ Նախունը* (Torgomyan:480).

Սրտի քագուհի – a sweetheart. *Դու ես իմ սրտի քնքուշ քագուհին, Երզնու, երազիս չքնաղ դիցուհին* (Isahakyan I:86).

Սիրառը տաքացնել – make sb. fall in love with sb. *Սույն իսկ կնոջը վարձել էր Սարոն, լրորես էր կարգել Խեչանի փան վերս՝ Հեղնարի սիրուն յուր վրա տաքացնել և Սմբատին արել վալու պատվերներ էր փվել (Proshyan:240).*

Սիրառը պատկանել մեկին – love sb. *Դա նրա համար է, որ նրա սիրուն ինչ է պատկանում (Hugo I:178).*

Սիրառը նվիրել – love sb. *Ո՛վ իմ Անրես-Աննաման, առ այս փունջն ինչանից, սրա հետք քեզ եմ նվիրում ես նաև իմ սիրուն ու հոգին (Aghayan:550).*

Սիրառը կաշել (մեկին) – fall in love with sb. *Ղորթ ա, Հերիքնազին խոսք էի փվել, որ հորս խոսքիցը դուս չգամ, բայց սիրոս չէր կաշում (Proshyan:340). Չէր փղի բախարն էլ, երևի, էդ աղջիկն է, որ սիրոք կպել է դրան (Toumanyanyan :205).*

Սիրառը գերել – win sb's heart. *Տարված ես եղել նույն այն գրքերով, որրեղ հերոսի-ասպետի դերում ես էի կրկին քո սիրոք գերում (Sevak I:137). Շատ պարզ բան է այդ և չէր իրավունքն է սրտեր գերել (Hugo III:540).*

Սիրառը գրավել – make sb fall in love with sb. *Տիկինը չէր ցանկանում, որ հայ աղջիկը բեկի կինը լինի, որովհետև նա գեղեցիկ էր և կարող էր միանգամայն գրավել բեկի սիրոք (Raffi IV:371). Մի՞թե այդ աղջիկն այդքան գրավել է եղբորս սիրոք (Torgomyan:84) Նա ամբողջովին գրավել, այրել է իմ սիրոք (Torgomyan:105).*

Дама сердца – a sweetheart. *На тебе возьми, -прибавила она, бросая Гагину ветку гераниума, -вообрази, что я дама твоего сердца (Turgenyev:19).*

Завладеть / овладеть сердцем – win sb.'s heart. *Презренные хитрости! прибегать к лукавству, чтоб овладеть сердцем женщины!- с негодованием заметил Александр (Goncharov:136).*

Покорять сердце – win sb's heart. *На второй же год после её свадьбы с Калатиным, который в несколько дней успел покорить её сердце (Turgenyev:4).*

Отдавать/отдать сердце – love sb. *Другой! Нет, никому на свете Не отдала бы сердце я! (Pushkin:96).*

По сердцу – like sb./sth. *Я не могу ошибиться. Ты пришелся ей по сердцу* (Turgenev:269). *Смирив со временем как знать? По сердцу я нашла бы друга* (Pushkin:95). *Человек известный, князь, с состоянием, человек хороший и ко всему тому пришелся ей по сердцу* (Dostoevski:352).

Absence makes the heart grow fonder (prov.) – Parting makes love stronger.

Give one's heart to sb./sth. –love sb., be devoted to sth. *As though to her music she was giving a heart he had never seen* (Galsworthy:38).

Lose one's heart (to sb./sth.) – fall in love with sb./sth. *I declare I've lost my heart to you already* (Cronin:110).

Put heart (and soul) in sth. – have one's whole heart in sth. *He had put his heart into that house, indeed* (Galsworthy:45). *It's not my fault that I haven't been able to put my heart into it* (Galsworthy:216).

Set one's heart on sb./sth. – strive for sb./sth., be infatuated with sb., dream of sb. *That's a good one, that is, for me that's set my very heart on winning it* (Cronin:609). *Well it's a mess. She's set her heart upon their boy* (Galsworthy:168). *Fate had driven him seventeen years ago to set his heart upon this woman-so utterly, that even now he had no real heart to set on any other* (Galsworthy:192).

Possess one's heart (Possessor of one's heart) – win one's heart. *Bosinney – the one man who had possessed her heart, to whom she had given her whole self with rapture* (Galsworthy:341). *He stood up and walked about, dreaming his dream of a life continued with this lovely possessor of his heart* (Dreiser:289).

Win sb.'s heart – Make sb. fall in love with sb. *The grace of this woman had won Carrie's heart* (Dreiser:349). *Admire his collection of coins, prints and water-color drawings, and you will win his heart* (Collins:30).

Studying the phraseological units mentioned above, one can notice that besides their main meaning according to which they are included in this semantic field they possess some other shades of meaning as well. We should mention that some of those shades are peculiar to all the languages under consideration, while others – to one or the other. Thus for instance, the units of all the three languages have the semantic shades of falling in love and being infatuated with somebody: *սիրտը ընկնել, սրտին անչնսարուր լինել, սիրտը սիրով լցվել, սիրտը կաշել, սիրտը անբալ, за сердцем, отдавать сердце, give one's heart to sb, lose one's heart to sb/sth, etc.*

Another shade which can also be found in all the languages considered is possessing somebody's heart, making somebody fall in love with somebody at the cost of great efforts, e.g. *սերը սիրտը գցել/չգեւ, սիրտը գերել, սիրտը փորից հանել փանել, завладеть сердцем, покорять сердце, possess/take possession of sb's heart, win sb's heart, etc.*

Some units in the mentioned languages express a meaning concerning “the beloved person”: *սրբի հայտը, սրբի կտորը, սրբի քառուհի, дама сердца, избраннык сердца, the darling of all hearts, etc.*

The shade of devotion can be found only in Armenian and English: *սիրտը ոտքի տակ դնել/լինել, have one's heart in sth., put heart and soul in sth., etc.*

A number of phraseological units found in the following semantic field are in antonymic relations with the units considered above, i.e. these units possess the meanings of indifference, despair, feeling of not liking or loving, etc. Here are some units with those meanings:

Սիրտը ազատ լինել – not to love, not to be in love with sb. *Իսկ դուք այլ էք, չեք սիրտն ազատ է* (Shirvanzade:59).

Սիրտը կտրվել – part, leave, become indifferent. *Երկար սպասեցի, ոչ գալիս էիր, ոչ էլ լուր կամ նամակ ուղարկում, և սիրտս միանգամից կտրվեց* (Torgomyan:230).

Սիրտ կտրել – make indifferent, part. *Սեր չգրվիր, ու աշխարհեն սիրտս կտրավ, Շուշան ջան* (Isahakyan I:135).

Սիրտը սառը լինել – be indifferent to sb./sth. *Այո՛, օրհորդ Սոֆի, ջերմության հորը մարեցավ ինչնում, և իմ սիրտը ևս այնպես սառն է այժմ, ինչպես իմ ձեռքերը* (Raffi III:171). *Մենք արդեն նշել ենք, որ ուր փարեկան հասակում նրա սիրտը սառն էր* (Hugo II:146).

Սիրտը սառչել – fall out of love. *Չարմանալի բան է այդ սիրտ կոչվածը, նա շուտով կտրվում է, շուտով սառչում է, նա շուտով մեռնում է* (Raffi III:171). *Ա՛խ, է՛լ չկան արև օրեր, Սիրտս էլ սառեր է վաղուց* (Isahakyan I:83).

Սիրտը պաղեցնել – make sb. indifferent, not to love sb. *Սև հագիր, սուգ մտիր, ողբա, սառը ջուր ածիր գերեզմանին, սիրտդ պաղեցրու՛* (Demirchyan:525).

Սիրտը մեռցնել/մեռնել – kill the feeling of love, become indifferent. *Ախ սիրտս մեռավ ծով-դարդերի մեջ, Գարնան զուքերին մնաց կարտրով* (Isahakyan I: 152).

Սիրորդ դատարկ մնալ/լինել – not to love, be gloomy, cold, indifferent towards sth. *Էր սիրորդ դատարկ էր, ճնշված* (Torgomyan:542). *Ավա՛ղ ... սիրորդ դատարկ մնաց՝ Մուրացկանի արի նման* (Isahakyan I:241).

In the following examples too, some semantic shades such as indifference, feeling of not liking, etc. can be found. Thus for instance, the Armenian units *սիրորդ ազատ լինել* and *սիրորդ դատարկ մնալ* both have the same meaning: the feeling of not loving. Besides this the second unit possesses a shade of pity and bitterness as well. This semantic field also includes some other phraseological units such as: *սիրորդ վրան փաթ լինել/պահել, սիրորդ բռնել, սիրորդ փալ, արրի փեր փրակալ, արրի ճանապարհը գրնել, արրի առարկա, սիրորդ ջերմացնել, արրին մոտ լինել, սիրորդ մեկի վրա լինել/պահել, սիրորդ հետը գնալ, մի կաթ արյուն դառնալ՝ կաթել սիրորդ, սիրորդ փորրից հանել՝ փանել, արրի սյունը, սիրորդ ճղբալ, սիրորդ հետը գնալ, сердце пренадлежит, войти в сердце, избранник сердца, за сердцем, находить доступ к сердцу, dear heart, the way to a man's heart is through his stomach, close/near to one's heart, affair of the heart, have a soft/warm corner in one's heart for sb., etc.*

Structurally the phraseological units with “heart” belong to different types. Although most of the units are two-member (*արրին նսրել, սիրորդ գերել, սիրորդ փալ, սիրորդ նվանել, завладеть сердцем; покорять сердце; завоевать сердце, etc*), three-member (*արրին անճնարար լինել, սերը սիրորդ ձգել, սիրորդ սիրով լցվել, սիրորդ ճեռք բերել, սիրորդ գրադված լինել, սիրորդ անապատ դարձնել, найти доступ к сердцу, possess one's heart, win one's heart, etc*) and multi-member (*սիրորդ փորրից հանել՝ փանել, սիրորդ ոտի փակ լինել, մի կաթ արյուն դառնալ՝ կաթել սիրորդ, lose one's heart to s, have a soft corner in one's heart; set one's heart on sb./sth.*) many verbal constructions, some substantive (*արրի սյուն(ը), արրի հարր, արրի կրորը, արրի փրրուհի, արրի փրակալ, дама сердца; избранник сердца, affair of the heart; possessor of one's heart; the darling of all hearts*) and modal (*серце моё, dear heart*) units can also be found. Several complex communicative units are also found (*the heart that once truly loves never forgets, the way to the man's heart is through his stomach, путь к сердцу мужчины проходит через желудок, փրամարդու սիրորդ փանող ճանապարհը անցնում է նրա սրամորտով*: We think that the Russian equivalent of the unit *the way to the man's heart is through his stomach* has been borrowed from English and the corresponding Armenian equivalent – from the Russian one. Some units in Russian such as *за сердцем; по сердцу; не по сердцу* are considered to be “one-top” units.

Several nominal and verbal grammatical categories function in these units. It is not our aim to analyze those categories in detail here. We would like to mention only that some of these categories have a meaning-distinguishing role, and the units would be deprived of their meanings if those categories were used otherwise. The syntactical relations between the components of the units are expressed by the typological peculiarities of the languages under consideration. There are few phraseological variants in the field: *արրի սյուն(ը)*, (grammatical), *սիրորդ քամ ընկնել/քամվել* (lexical), *have one's (whole) heart in sth.* (quantitative) etc.

Several synonymic rows can be found among the units of this field:

արտի կտորը - արտի տիրուհի - արտի թագուհի - արտի տիրակալ,
 սիրտը գերել - սիրտը նվաճել - սիրտը գրավել - արտին տիրել,
 սիրտը սառչել - սիրտը պաղել - սիրտը պաղեցնել - սիրտը կտրել -
 սիրտը կտրվել - սիրտը անսպասք դարձնել - սիրտը մեռցնել - սիրտը
 դառնալ մնալ,
 սիրտը ընկնել - սիրտը սիրով լցվել - սիրտը սիրտը գցել - սիրտը փո-
 րից հանել, տանել սիրտը կաշել - սիրտը թափանցել,
 завладеть сердцем - завоевать сердце - покорять сердце,
 дама сердца - избранник сердца,
 найти доступ к сердцу - войти в сердце,
 give one's heart to sb/sth - lose one's heart to sb./sth. - set one's heart on
 sb./sth.,
 have one's heart in sth - put heart and soul in sth.,
 take possession of one's heart - win one's heart.

There aren't antonymic units within the first and the second groups, but on the whole the units of the first group are in antonymic relations with those of the second group:

սիրտը զրադված լինել - սիրտն ազատ լինել
 սիրտը սիրով լցվել - սիրտը դառնալ լինել
 սիրտը փաքացնել - սիրտը պաղեցնել/սառչել
 no сердцу - не no сердцу
 have a soft corner in one's heart - the heart hardens.

The phraseological units of this field are used in different functional styles of the language. Some of them are used in colloquial language, one or two – in dialects (in Armenian). Fiction is in fact very rich in them.

The investigation of the phraseological units of this semantic field indicates that some of the units in different languages have their equivalents in one or two languages. These equivalents are mostly both semantic and componential:

արտին տիրել - завладеть сердцем - possess one's/sb.'s heart/take pos-
 session of sb.'s heart,
 արտի մեջ մտնել - войти в сердце,
 արտի տիրուհի - արտի թագուհի - արտի առարկա - արտի տեր/տիրա-
 կալ - дама сердца - еңаđаí í еé ñăđăöă,
 սիրտը նվաճել - завоевать сердце - win sb's heart,
 սիրտը տալ - սիրտը հանձնել - í ò äăăăò ü ñăđăöă - give one's heart
 to sb,
 սիրտը գերել - покорять сердце,
 արտին մոտ լինել - be close to one's heart,
 սիրտը սառն լինել - the heart hardens,
 сердце моё - dear heart.

As we can see there are many similarities and differences between the semantic, structural and grammatical characteristics of the phraseological units studied in the paper. These similarities indicate to commonness and differences, universal features and certain peculiarities typical of the linguistic thinking of different peoples.

Dictionaries:

1. *Brewer's Dictionary of Phrase and Fable*. (1956) London: Harper Collins Publishers.
2. Kunin, A.V. (1984) *Anglo-russky phrazeologicheski slovar*. M.: Russky yazik.
3. *Phrazeologicheski slovar russkogo yazika*. (1978) Ed. Molotkova A.I. M.: Russki yazik.
4. Sukiasyan, A., Galstyan, S. (1975) *Hayots lezvi dardsvatsabanakan bararan*. Yerevan: YSU Publishers.
5. *Zhamanakakits hayots lezvi batsatrakan bararan* (1969 –1980) Yerevan: ASRA Publishers.

Sources of Data:

1. Aghayan, Gh. (1979) *Yerker*. Yerevan: Sovetakan grogh.
2. Collins, W. (1934) *The Woman in White*. UK: Chapman and Hall.
3. Cronin, A.J. (1963) *Hatter's Castle*. M.: FL Publishers.
4. Cronin, A.J. (1957) *The Citadel*. M.: FL Publishers.
5. Demirchian, D. (1987) *Vardanank*. Yervan: Luys.
6. Dostoyevski, F.M. (1981) *Idiot*. M.: Pravda.
7. Dreiser, Th. (1968) *Sister Carrie*. M.: FL Publishers.
8. Galsworthy, J. (1955) *To Let*. M.: Progress Publishers.
9. Galsworthy, J. (1955) *In Chancery*. M.: Progress Publishers.
10. Galsworthy, J. (1955) *The Man of Property*. M.: Progress Publishers.
11. Goncharov, I.A. (1968) *Obyknovennaya istoria*. M.: Khudozhestvennaya literatura.
12. Hugo, V. (1987) *Tshvarner*. Yerevan: Luys.
13. Isahakyan, A. (1973) *Yerkeri zhoghovatsu*. Vol. I. Yerevan: Hayastan.
14. Proshyan, P. (1968) *Hatsi khndir*. Yerevan: Hayastan.
15. Pushkin, A.S. (1982) *Poemy*. M.: Khudozhestvennaya literatura.
16. Raffi, (1984) *Yerkeri zhoghovatsu*. Vol. I, II, III. Yerevan: Sovetakan grogh.
17. Sevak, P. (1968) *Yerkeri zhoghovatsu*. Vol. I. Yerevan: Hayastan.
18. Shirvanzade, A. (1950) *Yerkeri liakatar zhoghovatsu*. Vol. VI. Yerevan: Pethrat.
19. Shirvanzade, A. (1995) *Chaos*. Yerevan: Luys.
20. Turgenev, I.S. (1979) *Tri vstrechi*. Leningrad: Khudozhestvennaya literatura.
21. Turgenev, I.S. (1952) *Dvoryanskoye gnezdo*. M.: Khudozhestvennaya literatura.
22. Turgenev, I.S. (1977-78) *Sobraniye sochineniy*. Vol. V. M.: Khudozhestvennaya literatura.

23. Toumanyán, H. (1990-1996) *Yerkeri liakatar zhoghovatsu*. Yerevan: ASRA Publishers.
24. Torgomyán, Ts., (1959) *Anmar krakner*. Yerevan: Haypethrat.
25. Totovents, V. (1988) *Yerker*. Yerevan: Nairi.
26. Zoryan, S. (1960) *Yerkeri zhoghovatsu*. Vol. I, II. Yerevan: Hayastan.

«Սիրտ» բաղադրիչով սեր և նվիրում արտահայտող դարձվածքներ

Սույն հոդվածի նպատակը հայերենի, ռուսերենի և անգլերենի «սիրտ» բաղադրիչով սեր և նվիրում արտահայտող դարձվածքների ուսումնասիրությունը, վերլուծությունն ու զուգադրումն է: Նշված լեզուներում այդ դարձվածքները ունեն կառուցվածքային, քերականական, ոճական և իմաստաբանական ընդհանրություններ և տարբերություններ: Ընդհանրություններն արտացոլում են նշված լեզուներով խոսող ժողովուրդների լեզվամտածողության ընդհանրությունները, մինչդեռ տարբերությունները վկայում են տվյալ ժողովրդի լեզվամտածողության յուրահատկությունների մասին: